

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 17. De Raptoribus & incendiariis & violatoribus Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

tur, qui consanguineis vel affinibus intra gradus prohibitos abutuntur, seu cum eis concumbunt, *can. Lex illa xxxvi. q. 1. can. De incestuosis xxxv. q. 2.* Unde & nuptiæ inter hos contractæ incestuosæ appellantur, *Novel. De incest. nupt. in prin. l. fin. Cod. eod. tit. can. Nec eam xxxv. q. 2.* quasi in his nuptiis minimè adsit castus, id est cingulum illud, quo Venus ad nuptias honestas utebatur, *Covar. 4. Decretal. p. 2. cap. 6 §. 8.* Virginum vero Deo consecratarum conjunctio non solum incesta, sed & sacrilega est & dicitur, *can. Si quis sacro xxvii. q. 1.*

Pœna incestus simplicis, id est absque matrimonio, de jure Digest. eadem est, quæ adulterii, *l. Si quis viduam D. De questionibus*, non etiam de jure Codicis, nisi cum alia specie fornicationis, committatur, puta cum adulterio vel stupro, *Iul. Clarus, §. Incestus* quia licet jure Codicis aucta sit pœna adulterii, non tamen pœna incestus.

2: Incestarum vero nuptiarum in honestis quidem personis, facta separatione, una cum infamia, pœna est exilii, & bonorum publicatio, ipso scilicet jure, à die commissi criminis, dummodò non supersint liberi ex alio matrimonio, in vilibus verò additur corporis coercitio, *Novel. 12. De incest. nupt. & l. 4. Cod. eod. Covar. d. loco.* A pœna tamen amissionis bonorum, jure novissimo statutà, excusat ignorantia juris aut facti, etiam ex lata culpa contingens, *Covar. d. loco.*

In eum verò, qui Virginem Deo consecratam, jungendi matrimonii causa, vel saltem intentarit, capitalis pœna constituta est, *l. Si quis non dicam Cod. De Episc. & Clericis. Adde Novel. 12. 3. §. penul.*

3: De jure Canonico Clericus, de incestu accusatus & infamatus, deponendus est & beneficiis privandus, *Iul. Clarus d. loco.* Eodem jure omnis incestus macula pollutus, si quidem scienter, infamis est; neque sacerdotes neque legitime conjunctas personas accusare potest, *can. Consanguineorum 111. quest. 4.* Estque excommunicatus ipso jure, *Clement. unica, De consanguinis.* à qua tamen excommunicatione per Episcopum absolvi potest, *Glof. ibid. & à se invicem separandi sunt, d. Clement. unica v. 1. & c. Non debet sup. De consanguinis.* Alteroque morte prævento alter, quamdiu vivit, gra-

viter pœnitere debet absque spe conjugii cum alia, *can. Quadam cum aliquor segg. xxxi. q. 7. can. fin. xxxv. q. 8. & aliis, c. 2. & 8. sup. De eo qui cognovit consanguin. &c.* Quamquam si contraxit cum alia, subsistat matrimonium, quia tantum est impedimentum impediens, non autem dirimens.

Qui verò, contraxerit ignoranter incestas nuptias mitius arbitrio Judicis, puniendus est: sicut & is, qui ab initio bona fide contraxit, sed postmodum, detecta consanguinitate vel affinitate, nihilominus perseveravit, non incidit in pœnas incestus, à legibus & Canonibus impostas *Glof. in d. Clement. unicam ad V. Secutus, & Clar. d. §. Incestus n. 9.* At qui scienter matrem & filiam, aut duas sorores germanas carnaliter cognoverit; sicut & mulier, quæ patri & filio, aut duobus fratribus germanis, sui copiam fecerit, pœna ultimi supplicii plecti jubetur, ex Constitutione Sixti V. *Bajard. in Adit. ad Iul. Clar. d. §. Incestus n. 10.*

Denique filii nati ex incestuosis complexibus, scienter factis, non censentur legitimi, nec parentibus succedunt, *can. unico xxxvii. q. 7. l. Si quis & Auth. Incestus Cod. De incestu nuptiis.*

TITULUS XVII.

De Raptoribus & incendiariis & violatoribus Ecclesiarum.

§. I.

De Raptoribus Virginum.

1. Raptus in quo à Stupro differat.
2. Sponsus raptus sponsam volentem non est raptor.

SEquitur in Decalogo post homicidium & adulterium de furto, ac proinde de eo quoque hic agendum esset; verum quia raptus est medium quoddam inter adulterium & furtum, cum & rapina dicatur improbum furtum, & raptus nihil sit aliud, quam abductio violenta virgi-

virginum ad stuprum : idcirco hoc tit. Pont. de raptoribus tum corporum, tum rerum & bonorum, simulque de incendiariis & violatoribus seu raptoribus Ecclesiarum.

1. Raptus in genere hoc loco est mulieris; virginis seu viduæ, seu Monialis, vel nuptæ aut etiam masculi, libidinis causa, abductio. Differt à Stupro, quod Raptus vim includat, sive ea fiat soli raptæ, sive iis, quorum potestati subest, ut parenti, marito, sponso, curatori sive tutorique, *l. unica Cod. De raptu virg. can. De raptoribus xxxvi. q. 1.* Vim autem habent etiam persuasoria verba, *l. 1. §. persuadere D. De servo corrupto* : adeoque Solon magis eum punivit, qui verbis pellexisset mulierem, quam qui vi abduisset, teste Plutarcho, *in Solone*. Insuper potest habere locum in corrupta. At verò Stuprum tantum habet locum in integra, & fieri potest absque ullo rapto; sicut & raptus fieri potest citra violationem, quia sufficit eo sine esse raptam.

Dixi, libidinis causa; quia si redigendi in sevirutem & domitii vindicandi causa fiat abductio, dicitur plagium, non raptus.

2. Dixi, abductio; quia si in loco violetur, non dicitur propriè rapta, sed vim seu stuprum passa: licet generaliter id etiam raptus vocetur.

Quamvis autem sponsus de præsentis vel futuro raptus sponfam suam, de illius consensu, sed in vitis ejus parentibus, non dicatur raptor de jure Canonico, *cap. Cum causa 6. h. c. tit.* eo quod sponsus ex desponsatione aliquid juris in sponfam habeat, (raptusque non dicitur admitti, *in d. cap. Cum causa*, ubi autè de nuptiis nihil est actum) tamen dicitur raptor de jure Civili, *l. unica Cod. De raptu virg.*

§. II.

De pœnis raptus,

1. Pœna raptus est capitalis de jure Civili.
2. Eodem jure interdicitur matrimonium inter raptorem & raptam.
3. Non verò jure Canonico.
4. Alia pœna ex eodem jure.
5. Conc. Triid. decretum de hæc.

1. **L**æstæ, sive nuptæ, sive innuptæ, & maxime si Deo fuerint dedicatæ virgines vel viduæ, ultore ferro, id est capitis supplicio persequitur, cum bonorum ademptione, quæ addicuntur raptæ, vel aliis, juxta ordinem, *d. l. unica Cod. De raptu virg. Novel. 143. De raptu mulierib. & Novel. 150. De ea qua raptori suo nubuit.* Adde *can. Si quis rapuerit xxvii. q. 1.* Deprehensi verò in ipso ratu & fragranti adhuc ciimine tam raptores quam qui eis auxilium præstiterint, possunt à parentibus vel aliis conjunctis personis, item à tutoribus vel curatoribus raptæ impunè occidit.

2. Insuper jure Civili interdicitur matrimonium inter raptorem & raptam *d. l. unica.* sicut & olim jure Pontificio *can. Placuit, can. De puellis xxxvi. q. 2.* Quod tamen posteriori jure Decretalium mutatum est, *c. ult. h. tit.* ut parebit ex jam dicendis. Cæterum rapui mulieris inhonestè viventis seu meretricis nulla jure Civili statuta est pœna, seu relicta est arbitraria & extraordinaria, vide Menoch. *De arbitr. casu 191. Jul. Clarum §. Raptus n. 6. Covar. lib. 3. Var. resol. c. 13. n. 2.*

Jure igitur Canonico, hodie raptor raptam habere uxorem non prohibetur, *d. cap. ult. hoc tit.* dummodò rapta à raptore separata, & in loco tuto ac libero constituta, extra potestatem raptoris, liberè dein consentiat in matrimonium. Alioquin quamdiu in potestate manet raptoris, nullum inter eos potest consistere matrimonium, Conc. Triid. *Sess. 24. cap. 6. De reformat. matrimonii.*

3. Præterea raptorem alibi sponsæ Canones publica pœnitentia multant, jubentque manere sine spe conjugii, *can. Raptor. 33. & can. seq. xxvii. q. 2.* sicque impedimentum matrimonii non est dirimens, sed impediens: quod tamen in quibusdam locis non est in usu, *Navar. in Manuali c. 22. n. 74.*

Quin etiam ob immanitatem facinoris & violentiæ, si ea intervenerit, raptor multari morte vel membro aliquo mutilari potest: quamvis Judex Ecclesiasticus hanc pœnam infligere non valeat, sed eam regiæ potestati reservare debent. Vel mortis aut mutilationis impunitate concessa raptor sit servus raptæ, eum potestate tamen seipsum redimendi, solvendo libertatis pretiū, competens aut mulieris

aut patri ejus, *can. De raptorib. xxxvi. q. 1.*

5. Insuper tam raptor, quam ejus fautores incidunt in excommunicationem, *can. Raptores & alii xxxvi. q. 2.* sententiæ non quidem lætæ, sed fetendæ *can. 1. & seq. ibid.* Conc. verò Trid. *d. loco.* statuit, ut etiam securo matrimonio inter raptorem & raptam, nihilominus & raptor ipse, omnesque illi consilium, auxilium, & favorem præbentes, sint ipso jure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decident; teneaturque præterea raptor mulierem raptam, sive eam duxerit, sive non, decenter arbitrio Judicis dotare.

§. III.

De Raptoribus rerum, atque incendiariis,

1. *Rapina quid sit, ejusque pœna de jure Civili.*
2. *Ratione rapinæ, quis sortitur forum in loco delicti.*
3. *Pœna violentis ac spoliatis Ecclesiam est excommunicatio.*
4. *Constitutus Pontif. adversus occupatores & detentores bonorum Eccles.*
5. *Item adversus depradatores naufragorum.*

Differt rapina à furto eodem ferè modo, quo stuprum à raptu, quia rapina & raptus est contractatio & abductio violenta, furtum verò plerumque occultè fit, ut & stuprum defloratio est virginum plerumque fraudulenta.

1. Rapina igitur, prout à furto specialiter dicto distinguitur, est violenta & manifesta rei alienæ in viro domino contractatio, *l. Si vendidit D. De furtis.* Per hoc enim, quod dicitur, violenta & manifesta, excluditur furtum: propriaque inde actio nascitur vi bonorum raptorum. Pœna rapinæ de jure Civili, rei etiam minimæ, intra annum utilem, est quadrupli, *Institus. De vi bon. raptorum §. 1.* Non tamen totum quadruplum est pœna veluti in furto manifesto, sed in quadruplo inest rei persecutio; & pœna tantum est tripli, sive manifestus sit, sive non manifestus, id est sive deprehendatur raptor in ipso delicto, sive non. Nec tamen pejus conditio est fur, quam sit raptor, quia li-

cet quoad hæc pœnam pecuniariam gravius puniatur fur manifestus, quam raptor, tamen quoad alia, & in genere multo gravius punitur raptor, quippe qui de vi etiam publica vel privata teneatur: qua de re videri possunt, quæ latius tradunt interpp. *Ad D. & Instit. h. t.* quo lectorem remitto.

2. Illis verò ex hoc Tit. addere ista operæ pretium est, raptores rerum de loco ad locum iter faciunt, viasque obsident, ut rapinas & depradationes agant, ratione delicti sortiri forum ejus loci, in quo deliquerint; ideoque à quolibet iudice, in cujus territorio deprehensi fuerint, puniri posse, *c. 1. h. t.* Pœnam tamen sanguinis instigare non potest Judex Ecclesiasticus, licet de raptu, & aliis criminibus, ex delegatione Principis cognoscere & judicare possit, *c. 4. h. t.*

3. Quod si quis raptor fuerit manifestus, vel violator Ecclesiæ, veluti si corruerit vel polluerit Ecclesiam, vel prædia ejus invaserit, si eidem vim intulerit, ostia frigerit, vel privilegia infregerit, aut aliis modis, *de quibus xvii. q. 4. per tot.* eam violaverit, ipso jure subjacet excommunicationi, negato etiam pœnitentiæ ac sepulturæ beneficio, nisi prius ablata restituerit vel caverit de restituendo. Si verò renuat cavere, dum potest moriensque non possit, cum vult, negari quidem viaticum vitæ & sepultura non debet, verùm sepulturæ ejus nulli Clerici interesse possunt, citra ordinis sui damnum & beneficii Ecclesiastici privationem, *cap. 2. hoc t.* Vide Covar. *lib. 3. Par. 9. resolut. cap. 3. num. 9.* ubi tradit, quando & qualiter prædicta cautio præstanda sit.

4. Refertur huc possunt variorum Pontificum Constitutiones, nempe Clementis VI. Leonis X. Pauli IV. Pii IV. adversus invalores & occupatores bonorum Ecclesiæ, quas recitat Petr. Matth. in *VI. Decretal. lib. 2. tit. 2.* è quibus Leo X. specialiter insurgit in Principes occupantes bona Ecclesiastica; & eorum libertati detrahentes: cuius decretum confirmasse Hadrianum VI. Clementem VII. Jul. III. & Pium IV. testatur P. Matth. *d. loco.* Recè proinde mandat Conc. Mechlinien. 1607. *tit. 22. cap. 12.* ut decretum Concil. Trid. *Sess. 22. c. 11.* adversus occupatores bonorum Ecclesiasticorum, seu ad quæcunq; alia pia loca spectantium subinde populo per concionatores inculcetur.

Spe.

Specialiter verò de spoliatoribus fideiū negotiantium, navigantium & naufragorum, statutum fuit in Conc. Lateran. sub Alex. III. tales excommunicandos esse c. 3. h. t. quæ excommunicatio hodie reservata est summo Pont. per Bullam Cœnæ Domini. Extantque ea de re Constitutiones Julii III. & Pauli III. apud P. Match. lib. 2. tit. 14. Pii V. Gregorii XIII. apud Zerolam 2. p. v. *Naufragium*. Planè Julius III. eandem excommunicationem hujusmodi raptoribus infligit, & bona fide consilium auxiliumque naufragis impertientes indulgentiis donat. Dicitur autem excommunicationem evitant, inquit Zerola d. loco, primò qui bona naufragorum suscipiunt, animo restituendi ea suo domino, nisi fuerint in mora, secundò quando ignorant bona esse naufragorum, tertio, quando dominus ea eiecit animo non recuperandi, vel pro derelictis habuit; quod non præsumitur, cum nemo præsumatur iactare suum: adeoque lex de confiscatione bonorum naufragantium esset tyrannica, inquit Zerola d. loco. Quod enim jus habet fideus, inquit Constantin. Imp. l. 1. Cod. de naufragis lib. 11. in aliena calamitate, ut in re tam luctuosa compendium sectetur.

Quantum ad incendiarios attinet, ii sunt vel Ecclesiarum seu rerum Ecclesiasticarum, qui scilicet dolo malo in Ecclesiam vel alia pia loca ignem injecerunt, & tales ultra damni restitutionem excommunicati sunt ipso facto; vel rerum profanarum, & excommunicandi sunt: factaque publicatione seu denuntiatione ab Ecclesia non ab alio absolvi possunt, quam à summo Pontifice, cap. Tua nos 19. inf. De sent. excommunicati. nisi in mortis articulo, quo casu quilibet sacerdos eos absolvere potest, & absoluti sepeliri in cœmeterio seu loco sacro Compelluntur tamen hæredes ad satisfaciendum, quatenus facultates defuncti ferunt illis, qui per incendium damnatum passi sunt, ut saluti animæ consulatur, cum non dimittatur peccatum, nisi restituatur ablatum, cap. in litteris 5. h. 2. Quod aliter se habet de jure Civili, quo delicta cum persona defuncti extinguuntur, l. Defuncto D. De publ. iudicis, l. Sancimus Cod. de pœnis. Vide Covar. lib. 3. Par. resol. cap. 3. n. 7. vers. Tertio inquirendum. Eodem jure incendiarii qui ob inimicitias vel prædæ causa intra oppidum ignem in domum aliquam vel alium locum intulerint,

capite puniuntur, & plerumque vi exutuntur, l. Capitalium 28. §. incendiarii 12. D. De pœnis. Quæ pœna hodie apud nos recepta est, teste Damhoud. in Braxi Crimin. cap. 95.

TITULUS XVIII.

De Furtis.

§ I.

Furti definitio enucleata.

1. Furtum unde dicatur, & quid Furti nomine veniat.
2. Furtum & rapinam specie distingui.
3. Furti definitio enucleata.

Cum viderimus de raptoribus seu rapto, qui est species furti; Insti. de vi bon. rapt. in princ. sequitur ut agamus de furtis in genere eoque magis, quod, ut ante diximus, circine Decalogi furtum subjungatur homicidio & adulterio.

1. Ubi præmittendum primo, Furtum dici vel à Furvo, id est nigro, eo quod clam & obscure fiat, & plerumque nocte, vel à Fraude, vel à ferendo, vel à Græco sermone, quod *φῶπας* fures appellant, similiter à Ferendo, l. D. h. 1. Alciat. 1. Disput. cap. 19. Secundò, quamlibet illicitam rei alienæ acceptionem sive occupationem generaliter vocati Furtum & Rapinam, can. Si quid xiv q. 5. ubi dicitur, Si quid in vestris & non reddidisti, rapuisti Sic Exod. 20. & in Decalogo dum prohibetur furtum, omnis iniqua rei alienæ usurpatio, sive sit furtum, sive rapina, sive usura, sive alia, nomine furti intelligenda est.

2. Alias furtum & rapina distinguuntur, tamquam duæ distinctæ species, ut patet ex Justiniano Inst. De obligat. qua quasi ex delicto nascuntur in princ. ubi hæc quatuor Furtum, Rapinam, Damnum, Injuriam, separatim enumerat satis indicans illa natura & specie distingui: & ex Juriscons. in l. 2. §. si in re D. De vi bonor. rapt. ubi ait, non minimam esse differentiam inter eum, qui clam facit, & eum, qui vi rapit: idemque probatur ex Philosopho lib. 5. Ethic. cap. 2. circa finem: & denique hac ratione, quia furtum ex sua ratione dicitur acceptionem rei alienæ, clam